

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugos-
laviji 60 Din, za
inozemstvo 100 D

SLOVENEK

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Ceneoglasov
1 stolp, peti vrsta
maloglasov po 150
in 2D, večji oglaš
nad 45 mm višine
po Din 2-50, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Dir
Pri večjem o
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedeljke in
dneva po prazniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Vokopisi se ne vračajo, nefrankirana
pisma se ne sprejemajo. Uredništva
telefon števil. 50, upravnštva števil. 325

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Čekovni
račun: Ljubljana števil. 10.650 in 10.349
za inzerate, Sarajevski 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Na cesto!

Naša država živa te dni žalostno slavo: celokupno svetovno časopisje prinaša poročila o našem nagonu v parlamentu kot edinem slovaču te vrste v zgodovini parlamentarizma. Seveda niti eno izmed teh poročil ne pozablja označiti ali opravičiti tega dogodka z besedo, ki ima danes v Evropi taisti pomen, kakor ga je imel pri starih Grkih izraz »barbar«, to je Balkan, balkanizem.

Nismo mislili, da bomo na naših domačih slovenskih tleh, na katerih ima parlamentarizem že svoje častne in častitljive tradicije, doživeli slučaj, ki se sicer po zunanji obliki ne da primerjati z Rističevim v narodni skupščini, ki pa je po svojem bistvu še mnogo strašnejši, nezasišanejši, gotovo brez primere v parlamentarni zgodovini narodov. Rističev slučaj je na nedopusten način žalil parlament, a treba priznati, da je opozicija v narodni skupščini imela za svoj neopravičljiv čin močan razlog. Zastopnik demokratske stranke dr. Puč je pa o ljubljanski oblastni skupščini na nezasišani način žalil svoj lastni slovenski narod kot celoto — brez najmanjšega poudarka. Slovenski narod je v svoji tužni zgodovini doživel, da so ga gospodovali tuji narodi. Nemci in Italijani, v svojih parlamentih žalili kot narod kmetov in pastirjev, fašistovski listi nas prav te dni zmerjajo s »porčarji«, a da bi ga v domačem zboru, na lastnih tleh žalili na tak način lastni sin, tega še ni doživel. Tega menda tudi še ni doživel noben drug narod na svetu. Ta čin je bil pridržan stranki, ki v naši narodni državi že ves čas živi iz samega sovraštva, iz samega prizadevanja proti svojem lastnemu narodu in njegovemu imenu.

Dr. Puč je po stenografičnem zapisniku rekel v državni skupščini: »pomisliti je treba, da so naši glasovi kvalitativno boljši, ker z nami so glasovali tudi po deželi notarski uradniki, profesorji, učitelji, trgovci, industrijci in vsa druga inteligencija; povsod tam, kjer vodi obširnejša cesta, tam so naši glasovi, vaši glasovi pa se rekrutirajo ob strani.« S temi besedami je dr. Puč v imenu svoje stranke svojem lastnemu slovenskemu narodu, ki je kmetijski in delavski narod, v domačem zboru zaludal v obraz kruto žalivko.

Kaj je storil slovenski narod dr. Puču, da je zagrešil nad njim to nezasišano dejanje. Da ni dal večine njegovi stranki? Pa ali nima narod pravice, da voli po svoji volji, po svojem spoznanju? Če je smel to storiti in je dejansko tudi storil pod tujim gospodstvom in s tem rešil narodne smrti sebe in s seboj svojo nehalno inteligenco — ali ne sme tega storiti tem bolj v svoji narodni državi? Ali zasluži zato, ker je značilen, ker je zaveden, ker se ne da gnati na politični sejm kakor uboga živina, kjer bi z njim mešetarili razni prekupci in mešetarji rdeče in zelene in vseh mogočih drugih barv — ali zasluži zato pljunek v obraz?

Pa vendar je imel dr. Puč prav! Prav, kjer je dejal: »... tam, kjer vodi obširnejša prometna cesta tam so naši glasovi, vaši glasovi pa se rekrutirajo ob strani.« Da, tam ob prometnih cestah leže gostilnice in trgovine, tam notarske pisarne. Tam so od nekaj imeli svoj sedež liberalni pristaši, tam pa tudi sovražniki in zaničevalci slovenskega ljudstva, tam njegovi brezsrčni izkoriščevalci! Ob velikih cestah so gosposko živeli in čakali na kmeta, ki je v potu svojega obraza ob strani obdeloval svojo revno grudo, da jim je prinašal svoje krvave žulje, iz katerih so kovali zase težke tisočake, zanj pa suženjske okove. Tam po belih cestah se je lagodno vozila in se še vozi liberalna inteligencija in se zaničljivo posmehuje kmetu in delavcu v njunem težkem delu, v njunih skromnih socialnih razmerah. In vendar vsa ta prešerna gospoda živi iz kmeta in delavca in od njiju. Tam »ob strani« se je rodila večina te inteligence, tam »ob strani« so se ubijali nje roditelji, da so jo študirali in spravili na cesto. Tisti tam »ob strani« jo posredno ali neposredno vzdržujejo tudi še danes, brez njih bi morala žalostno poginiti. In ta inteligencija ima čelo, da pljuje na one tam »ob strani«! Kako neprimerno višje stoji v tem pogledu srbska inteligencija, ki je ohranila do kmeta, do ljudstva, iz katerega je izšla, neomejeno vero, globoko spoštovanje in hvaležnost!

Slovenija danes v naši narodni državi nekaj pomenja. Nanjo gledajo s spoštovanjem in zaupanjem vse ostale pokrajine. Po pravici! Slovenija je zgled dela, izobrazbe, reda; naše združništvo, naša obrt, naša ljudska izobraževalna organizacija, naše šolstvo, naše občinske uprave so na višku. A vse to je delo

tistih »ob strani« in tiste inteligence, iz katere se ne rekrutirajo volivci dr. Pučove stranke. Ustvarjeno v vzajemnem trudu od one inteligence, ki je s celo dušo še zvezana s svojim kmetiskim in delavskim narodom in od tega naroda. Da, vse, kar premore Slovenija dobrega in vzornega, se je ustvarilo večinoma naravnost proti volji liberalne inteligence in v trdem boju z njo. Z izjavo dr. Puča je ta inteligencija le znova potrdila, da se ne čuti in ne

smatra kot del slovenskega naroda, sama se je izključila iz njegovih vrst.

Sedaj je treba samo enega: Da slovensko ljudstvo končnoveljavno obračuna s to inteligenco, ki se na njegov račun šopiri ob belih cestah. Slovensko ljudstvo dobro ve, kaj dela, dobro se zaveda svoje moči in suverenosti. Doseglo je že mnogo, pa bo tudi to, da bo postavilo inteligenco, ki mu je tako strupeno sovražna — na cesto!

Cestni okrajni odbori v Sloveniji preidejo v kompetenco oblastnih odborov.

ODREDBA MINISTRA ZA JAVNA DELA IN MINISTRA ZA NOTRANJE ZADEVE. — CESTNI ODBORI SE NANOVO SESTAVLJO OZIROMA IZVOLJO.

Belgrad, 1. marca. (Izv.) Med notranjim ministrom in zunanjim ministrom se je dosegel sporazum, da se posli bivšega deželnege odbora kranjskega, v kolikor se nanašajo na konstituiranje cestnih okrajnih odborov, takoj prenesejo na oblastni odbor. Ta odlok, katerega sta danes podpisala oba ministra, stopi takoj v veljavo. V njem so tri odredbe: 1. da morata veliki župan in gradbeno ravnateljstvo v Ljubljani takoj izročiti oblastnemu odboru v Ljubljani navedene posle obenem z vsemi spisi deželnege zbora in spisi velikega župana in gradbenega ravnateljstva; 2. da ima oblastni odbor pravico takoj razpisati nove volitve, oziroma imenovati nove člane v okrajne cestne odbore, ako sedanja sestava ne bi odgovarjala predpisom cestnega zakona,

ozir. odredbam bivšega deželnege odbora ali vobče smotrom avtonomne cestne uprave; 3. da da državno oblastvo na prošnjo oblastnemu odboru začasno na razpolago strokovnjake za pravičen prenos poslov od razrešenih na novoizvoljene cestne odbore. Ta odredba se sporoči neposredno velikemu županu, gradbenemu ravnateljstvu in oblastnemu odboru v Ljubljani. — S to rešitvijo se je končal kompetenčni spor, ki je nastal med državnimi oblastmi kot prehodnimi upravitelji poslov bivšega deželnege odbora. Oblastni odbor se po oblašču, da revidira oziroma razveljavi od prehodnega upravitelja izvršene volitve kakor tudi imenovanja članov cestnih okrajnih odborov, ki po dosedanji svoji sestavi vobče niso uživali zaupanja ljudstva.

Če ne bo mogoče izglasovati proračuna, bo sedanja vlada šla na volitve.

Belgrad, 1. marca. (Izv.) O Maksimovičevi ostavki še vedno ni govora. Čeprav nekateri radikali, posebno pašičevci, zagotavljajo, da bo Boža Maksimović odstopil, in da bi bilo želeti, da bi Maksimović, ako bi davidovičevci vložili novo obtožbo proti njemu, ne bil več notranji minister, se predsednik vlade Uzunović v tem pogledu še vedno ni opredelil in ni še ničesar sklenil. Kakor se vidi, dela opozicija z vlaganjem interpelacij in obtožb pri proračunski razpravi velike težave, da bi onemogočila pravočasno sprejetje proračuna. V vladnih krogih se zagotavlja, da se s tem ne bodo dosegli nobeni uspehi. Ako bi opozicija nadaljevala s svojim razdiralnim delom in vlagala obtožbe, ki pomenjajo obstrukcijo, četudi ne formalno, ampak stvarno obstrukcijo in če bi se s tem onemogočilo pravočasno sprejetje proračuna, potem bi se parlament razpustil in sedanja vlada bi imela mandat za izvedbo volitev.

Belgrad, 1. marca. (Izv.) Današnja seja narodne skupščine se je pričela četrta na 11. Navzočih je bilo razmeroma malo število poslancev. Debata je potekla mirno brez vsakršnih incidentov.

Prvi je govoril radikal Vasa Franičević o gospodarski krizi. Naglasil je, da nimajo kmetje nobenih kreditnih ustanov, ki bi jih

podpirale. Edino kar imajo, je zakon o kmetijskem kreditu, ki ga pa gospoda še po 20 mesecih ni mogla oživotvoriti. Pravi, da se je zakon sicer sankcioniral, ni pa se izvedel. Nato govori o proračunu in pravi, da je v njem marsikaj, kar bi bilo treba popraviti. Bremena so za ljudstvo zelo težka. Treba jih je zmanjšati. Izjavlja, da bo glasoval za proračun.

Za njim je govoril demokrat Agatonović. Baval se je z gospodarsko krizo. Pravi, da so predlogi, ki jih je stavil finančni minister, dobri, vendar so pa za rešitev gospodarske krize nezadostni. Zato bi bila potrebna druga vlada kot sedanja, z večjo avtoriteto. Namesto, da bi radikali za ministre zbrali najmočnejše ljudi, so vzeli najslabše. Izjavlja, da bo glasoval proti proračunu.

Hrvatski federalist dr. Zanič naglašja, da so vse težave našega gospodarstva nastale radi slabega centralističnega obratovanja. Že veliko let se niso skupščini predložili zaključni proračuni, tako da nimamo kontrole nad proračuni. Prečanski kraji se v vseh ozirih zapostavljajo. Izjavlja, da bo glasoval proti.

Seja se je zaključila ob tričetrt na 2. Prihodnja seja bo jutri ob 10 dopoldne. Na dnevnem redu je nadaljevanje proračunske debate.

REKTOR LJUBLJANSKE UNIVERZE V BELGRADU.

Belgrad, 1. marca. (Izv.) Rektor ljubljanskega vseučilišča g. dr. Franc Lukman se mudi v Belgradu. Danes sta ga sprejela predsednik vlade g. Nikola Uzunović in prosvetni minister g. Velja Vukičević. Obema je obrazložil zahteve ljubljanskega vseučilišča.

POLOVIČNA VOZnja ZA SKUPŠČINO ZVEZE VINOGRAĐNIKOV V MARIBORU.

Belgrad, 1. marca. (Izv.) Prometno ministristvo je odobrilo 50 odstot. popust na vseh progah ljubljanskega železniškega ravnateljstva za vse tiste, ki bodo obiskali skupščino Glavne zveze vinogradnikov za Slovenijo in vinskega odseka Kmetijske družbe, ki se bo vršila 5. marca v Mariboru. Udeleženci imajo pravico na polovično vožnjo za pot v Maribor, in sicer v dneh 3., 4., 5., 6. in 7. marca. Na odhodni postaji kupijo celo karto, ki velja tudi za nazaj. Rešitev nosi označbo: G. D. Pr. 14.350, 1. marca 1925.

POPRAVILA VOJAŠNIC.

Belgrad, 1. marca. (Izv.) Finančni odbor je imel danes sejo. Na dnevnem redu so bile sledeče točke: pravilnik o uporabi vojaških vozil, sprememba pravilnika o avtomobilih in

odobritev raznih kreditov. Razprava se je vršila samo o prvi točki dnevnega reda. Sprejela se je sprememba dosedanjega pravilnika o uporabi vojaških vozil. Dosedaj so se namreč vojaška vozila često uporabljala v zasebne svrhe in jih je bilo preveč. Bilo jih je namreč 70. Po novem pravilniku se bo število vozil zmanjšalo na 36. Obenem odreja pravilnik, da se smejo vojaška vozila uporabljati samo v službene namene. Vsaka uporaba vojaških vozil je strogo prepovedana. Nadalje je finančni odbor sprejel predlog, da se za vojnemu ministristvu 2.400.000 Din posojila za popravila raznih vojaških poslopj, ki se nahajajo v teko slabem stanju, da je v nevarnosti zdravje in življenje vojakov.

Anketni odbor.

Belgrad, 1. marca. (Izv.) Danes predpoldne je imel anketni odbor sejo. Sam. dem. dr. Popović je stavil predlog glede razprav o obtožbah, ki so se predložile anketnemu odboru. O teh predlogih se je vnela debata. Glede predloga, da bi se anketni odbor razdelil v odseke po 3 do 4 člane in da bi ti odseki razpravljali o posameznih obtožbah, ki bi stavljalj plenumu anketnega odbora konkretne predloge, se ni ničesar sklenilo. Na prihodnji seji se bo debata nadaljevala.

Za pravice naših občin.

RAZSODBA UPRAVNEGA SODIŠČA V CELJU.

Znano je, s kakšnim pritiskom so hoteli našim občinam usiliti »Narodno enciklopedijo« in »Slu bene Novine«, četudi ve vsakdo, da je oboje zlasti malim občinam čisto nepotrebno. Dobro je tudi znano, kako se v naši državi razne knjige na tak uradni način razpečavajo. Manjšim občinam je odločba velikega župana napravljala mnogo sitnosti in težav, zato bodo vesele razsodbe upravnega sodišča, ki jo je izzvala pritožba občine Vinica.

V imenu Njegovega Veličanstva Kralja! Upravno sodišče je pod predsedstvom predsednika upravnega sodišča g. dr. Ivana Vrtačnika, v prisotnosti upravnih sodnikov: 1. dr. Ljudevita Brenčeta, 2. dr. Henrika Steske, dalje zapisnikarja dr. Stempiharja na tožbo občine Vinica zoper odločbi 1. velikega župana ljubljanske oblasti z dne 3. decembra 1926, števil. S 2576/2 glede naročbe Narodne enciklopedije, 2. srežkega poglavarja v Črnomlju z dne 15. nov. 1926, števil. 3965, glede naročbe Službenih Novin za občine ad 2. na nejavni seji dne 10. februarja 1927, ad 1. dne 24. februarja 1927 izvedeni ustni razpravi in sicer po zaslišanju poročila sodnika poročevalca in v odsotnosti redno vabljenih strank odločilo odločno razsodilo tako-le: Tožbi se, v kolikor je naperjena zoper odlok velikega župana ljubljanske oblasti z dne 3. dec. 1926, št. 2576/2 ugoditi in izpodbijani upravni akt zaradi nezakonitosti razveljavi. V kolikor pa je tožba naperjena zoper odlok okrajnega glavarja v Črnomlju z dne 15. nov. 1926, S br. 3965, se kot nedopustna zavrne. — Nato slede razlogi.

Hidroelektrična centrala na Krškem polju.

v Zagreb, 1. marca. (Izv.) Na današnji seji občinskega sveta je bila na dnevnem redu razprava o zgraditvi hidroelektrične centrale na Krškem polju. Soglasno se je sklenilo, da je z ozirom na zagrebške občinske interese potrebna lastna hidroelektrična centrala. Radi tega so ponudbe falske elektrarne nespreejemljive. Po mnenju strokovnjakov bi bila lastna centrala najrentabilnejša. Ponudba »Motor-Kolumbusa« je najugodnejša. Zato se bo za zagrebško mesto gradila hidroelektrična centrala na Krškem polju.

Dr. Basariček odložil mandat.

v Zagreb, 1. marca. (Izv.) Danes je prispel v Zagreb dr. Basariček. Vodstvu HSS je dal svoj mandat na razpolago. To je storil radi svoje afere v narodni skupščini. Vodstvo je sprejelo njegovo ostavko.

Sporazum med radičevci in SDS.

v Karlovc, 1. marca. (Izv.) Sam. dem. »Riječ« poroča, da je dalo vodstvo HSS svojim zastopnikom, ki se pogajajo s sam. dem. v Karlovcu, navodila, da pristanejo na to, da tvorijo oblastni odbor 4 sam. dem. in 4 radičevci in da dobi predsedniško mesto sam. demokrat.

EKSODUS OPOZICIJE IZ SPLITSKE OBLASTNE SKUPŠČINE.

v Split, 1. marca. (Izv.) Radi trdoglavosti Radičevcev in ignoriranja predlogov opozicije je celokupna opozicija v znak protesta zapustila skupščino. Poslanca Radičeve stranke Stojanov in Sekirac sta podala ostavki.

KONFERENCA RADIKALNIH VODITELJEV.

Belgrad, 1. marca. (Izv.) O snočni konferenci v predsedstvu vlade, prinašajo vsi časopisi najrazličnejše verzije, ki pa ne odgovarjajo resnici. Na konferenci se je govorilo: 1. o volitvi članov v glavni odbor radikalne stranke, 2. o Pribičevićevi prošnji na glavni odbor, da bi dal radikalnim poslancem v primorsko-krajiški oblastni skupščini, kjer bo mogel dobiti večino, nalog, da bi podpirali samostojne demokrate.

KARDINAL PEROSI NEVARNO OBOLELO.

v Rim, 1. marca. (Izv.) Kardinal Perosi je težko obolel radi zastrupljenja krvi. Včeraj opoldne se je njegovo zdravstveno stanje zelo poslabšalo. Danes zjutraj pa je bilo opaziti, da se je nekoliko zboljšalo.

Manifestacija SLS v ljubljanski oblastni skupščini za bratski hrvatski narod.

V predzadnji seji oblastne skupščine se je priglasi k besedi tudi zastopnik hrvatskega kastavskega okraja g. posl. Anton Širola-Brnec in izjavil:

Slavna skupštino i bračo Slovenci! Ja kao zastupnik hrvatskog kotara Kastav imam tešku dužnost, da zastupam ovaj kotar u ovoj skupštini. Slavna skupštino i bračo Slovenci! Nadam se, da ću naći u ovoj skupštini razumijevanje do onog jednog naroda, koji se bori u najvećim gospodarskim poteškoćama. Dosta je spomenuti, da smo izgubili dragocijenu nam Rijeku, što predstavlja za nas Hrvate i za Vas, bračo Slovenci, teški gospodarski udarac. A koji udarac osjeća onaj jedni narod kotara Kastava, to je apsolutno nemoguće opisati. Ja se nadam u budućim mojim predlozima, da ću naći u Vas bratske ljubavi i razumijevanja, da se ovom kraju pomogne.

Ali jedno me, visoka skupštino i bračo Slovenci, vrlo u srce uslikalo, naime to, da srpsko-hrvatski jezik u ovoj skupštini neće imati onih prava, koja prava imaše Vaš bratski slovenski jezik. Toga radi predlažem, da srpsko-hrvatski jezik bude ravnopravan brat-

skom slovenskom jeziku u ovoj skupštini. — (Splošno živahno odobravanje in ploskanje.) Hrvatskemu poslancu je takoj odgovarjal poslanec SLS profesor Ivan Mazovec. Ob grovitem aplavzu cele zbornice je prof. Mazovec izpregovoril v hrvatskem jeziku takole:

Slavna skupštino! U ime SLS pozdravljam u našoj sredini zastupnika Kastva, kolegu i dragog nam prijatelja Antuna Širola-Brneca kao milog nam druga i zastupnika bratskog nam naroda hrvatskoga. Ugodno mi je, da mogu na ovom mjestu na najsvetiji način izjaviti, da mi, zastupnici SLS, ni najmanje ne mislimo kratiti prava bratskog nam naroda hrvatskog. Svaka pomisao na to je apsurdna i razgovor o tome puka politika. Da ova izjava posvjedočim, govorim ja, premda rođeni Slovenac, u srpsko-hrvatskom jeziku, ovom najljepšem slavenskom jeziku. Upotrebljujem ovu zgodu, da s ovog mesta još jedan put braći Hrvatima tumačim simpatije SLS i čini mi se, da mogu u ime svih kolega u ovoj skupštini kazati: Živeli Hrvati! (Veliko navdušenje v vsej zbornici.)

Borci za Slovenijo.

Prejeli smo sledeči popravek: Z ozirom na članek »Borci za Slovenijo«, ki ste ga objavili v »Slovenec« na drugi strani, v prvem stolpcu, št. 47. z dne 27. februarja 1927, blagovolite na temelju čl. 26 zakona o tisku objaviti v zakonitem roku na istem mestu in v istem tisku sledeči popravek: Ni res, da je finančna delegacija izdala podrejenim uradnikom tajna navodila, naj se sedaj davki z vso strogostjo in ostrožjo zopet iztirjavajo. Res pa je, da delegacija takih navodil ni izdala. Ni res, da se je to zgodilo v zadnjem času, odkar je SLS na vladi. Res pa je, da se to v obče ni zgodilo. Ni res, da je šef delegacije pristal SDS, pač pa je res, da šef delegacije ni pristal niti te, niti kake druge politične stranke. — Delegat: Dr. Savnik.

Demokratska sraka v pavovem perju.

Maribor, 1. marca 1927.

Mislili smo, da bomo mogli v Mariboru v oblastni skupščini le stvarno razpravljati in da bo tudi nasprotna javnost, posebno še časopisje, upoštevalo ta naš nastop. Zai, da temu ni tako. »Tabor« je v svojem članku iznašel stvari, ki so se vršile v odseku, pa tudi tam ne tako, kakor se je poročalo. Na tisto zaevo se nam ni zdelo vredno odgovarjati.

Zadnji čas pa so demokratski listi kar po vrsti začeli trditi, da je SDS edina, ki se bori za bivšo deželno imovino in davke. Ker se je to začelo tudi sicer že splošno povdarjati tudi v Mariboru, smatramo, da je potrebno pojasniti celo zadevo.

Istina je, da je SLS v svoji znameniti izjavi dne 23. t. m. v oblastni skupščini dobesedno to-le povdarila: »Zahtevamo, da ostane prejšnja deželna imovina neokrnjena oblastni samoupravi kot legitimni naslednici bivše dežele in da osrednja vlada vrne iste dele te imovine, ki jih je zaradi izrednih razmer sprejela v začasno svojo upravo.« — S tem je menda bilo dovolj jasno povedano že prvi dan v skupščini, kakšno stališče zastopa klub SLS v Mariboru. Do te naše izjave ni bila nobena tozadevna podana. Isti dan je vložil klub SDS podobno pismeno izjavo, naj o njej razpravlja finančni odbor. Ker pa je o tem razpravljaj odbor za uredbe in predloge, kamor je dospel tudi pismeni predlog od SDS, se je v finančnem odboru le konstatiralo, da je SDS vložila pomotoma predlog z vsebino za ljubljansko oblast, kar je g. Petovar potem s svinčnikom popravil. Drugega pa se o tem predlogu ni razpravljalo. V odboru za uredbe in predloge, v katerem pa ni bilo nobenega SDSarja, se je pa izdelal predlog, kot je to bilo v seji 25. februarja t. l. sprejeto. Ako torej hoče SDSarsko časopisje poročati s takim zavijanjem in hvalisanjem svojih predlogov, tedaj bomo pač morali z zastopniki SDS tudi v posameznih odborih razpravljati tako, kakor da jim vedno gleda iz žepa »Jutro«. Tudi mi danes ne bi poročali o zadevi, ako nas k temu ne bi izzvalo demokratsko časopisje, ki hoče okinčati svojo SDS z zaslugami drugih.

Politična morala SDS.

Z neverjetno predrznostjo se gerirajo zastopniki SDS v oblastni skupščini kot branitelji oblastne samouprave in napadajo zadnjo uredbo vlade, ki ni nič drugega kot zgolj izvršilna določba k zakonu o samoupravah, ki ga je zagrešila taista SDS. Demagoško zahtevajo, da se vložijo proti tej uredbi pritožba na državni svet, češ da je uredba nezakonita.

Pustimo na stran vsebino uredbe. Priznamo, da uredba ni taka, kakršno bi si želela SLS. Toda ponovno ugotovimo, da je ta uredba zgolj posledica centralističnega režima, ki ga je zgradila SDS in ki ga bo mogoče samo z vztrajnim in napornim delom počasi demontirati.

Če bi se proti uredbi bunila stranka, ki zanje ne nosi nobene odgovornosti, bi bilo to umljivo. Toda nastop SDS, ki je sedem let zatirala vsak pojav samouprave, denuncirala vse težnje po ljudski avtonomiji in vse borbe in pristaje avtonomnosti v pokrajinski upravi kot protidržavne elemente ter klicala nadnje drž. pravnika. Ta SDS se razkrinkava s svojimi zadnjimi nastopi kot nositeljica političnega hinavstva, ki mu ni para.

Tudi če bi bila zadnja uredba še tako zanič, moramo imeti neprestano pred očmi dejstvo, da so njene slabe strani plod večnih podlih intrig eksponentov SDS proti slovenskemu ljudstvu in njegovemu samoupravnemu programu.

Mi in samo mi.

Bridko se je pritoževal dr. Albert Kramer nad tem načelom v zadnjih govorih v oblastni skupščini. Tam v oblastni skupščini je sicer on sam iznašel to načelo in ga podtaknil SLS, da je dobil tako izhodišče in oporo za svoje lamentacije. Če bi se bila ravnala večina SLS po tem načelu in bi ga bila izvajala, če bi ne hotela dati opoziciji možnosti sodelovanja pri vsem delu oblastne skupščine, bi pač ne bil izvoljen zastopnik vsakega kluba in še celo eden edinstveni g. Sitar v skupščinske odseke. Saj vsa opozicija skupaj ne šteje niti toliko članov, da bi mogla postaviti kandidatne liste za posamezne odseke. SLS je hotela sodelovanje opozicije in ga je tudi omogočila.

Dr. Kramer vendar lamentira: Mi in mi sami. Ta gospod, ki mu je to prešlo že v kri in meso, si ne more misliti, da bi SLS ali kdo drugi postopal drugače kot dela SDS. Dr. Kramer misli:

Če je SDS postavila v deželno vlado enega samega dr. Gregorja Žerjave, ki ni imel nič glasov, zakaj ne bi tako delala SLS, ki jih ima ogromno večino?

Če je SDS takrat, ko ni imela nič poslanec, po svojem ministru neparlamentarcu izvrševala vso oblast, zakaj ne bi tako delala sedaj SLS, ki ima skoro vse?

Če je SDS izključila vse druge stranke iz ljubljanskega magistrata, zakaj jih ne bi SLS, ki ima ogromno večino, izključila iz oblastne uprave,

Če je SDS v sili segla po oboroženem orjunaškem terorju, bombah in bajonetih, da je z ognjem in mečem preganjala svoje politične nasprotnike, si dr. Kramer ne more misliti, zakaj ne bi SLS v skupščini pograbila vsaj za gorjačo in ukrotila »zastopnike boljših slojev« iz skupščine, posebno kadar bodo le preobestni. Tem kmetavzarskim klerikalcem je kaj takega kaj lahko zaupati.

Tako je premišljal dr. Kramer in spustil svoje govorjenje o: Mi in samo mi. Iz premišljevanja ga je zbudil šele zastopnik vlade, ko ga je pozval, naj navede, v kateri točki poslovnika se je to načelo uveljavilo, kje so nezakonitosti?

Takrat se je dr. Kramer zbudil in se zavedel, da je — sanjal. Skomiznil je z rameni in se — vsedel.

Borci za samoupravo.

V isti sapi, ko je dr. Albert Kramer v ljubljanski oblastni skupščini z vsemi zofizmi dokazoval, kako iskreno ljubi samoupravo oblastne skupščine, mu je bolj iskreni, pa manj okretni njegov tovariš dr. Puc vse pokvaril.

Pri razpravi o veljavnosti novega poslovnika za oblastno skupščino je namreč vstal dr. Puc in klical velikega župana na pomoč: Veliki župan mora »vuvati« nad oblastno skupščino. Državni oblasti ne sme biti vseeno, če bi si skupščina dala dijete po 400 do 500 Din. Državna oblast se mora zanimati zato, kako je večina »prikrajšalec« opoziciji svobodno govora. Sploh je veliko stvari v poslovniku, tako je dejal dr. Dinko Puc, ki jih državna oblast v skupščinskem poslovniku ne sme in ne more brez nadaljnjega odobriti. Zato, je rekel dr. Puc, poslovnik ne more stopiti takoj v veljavo.

Odkrito je govoril r. Puc. Izrazil je vso

politijsko miselnost SDS. Dr. Kramer, ki se je tik pred njim izjavil proti vmešavanju velikega župana v skupščinske stvari, je bil potolčen in osramočen, slovenska javnost pa je iz ust poslovođečega podnačelnika SDS dr. Puc slišala potrditev stare resnice, da SDS noče oblastne samouprave, da noče svobodnega ljudskega zastopstva, da mu odreka vsako oblast tudi v najinternejših zadevah skupščine, da hoče imeti v oblasti samo izvrševalne in poslušne hlapce. Dr. Puc bo slovenska javnost hvaležna za njegovo odkritost, SDS pa ne.

Dnevnice.

V vprašanju dnevnic je opozicija skušala na zadnjih sejah uganjati neslano demagogijo. Večina SLS je predlagala in sprejela sklep, naj bodo dnevnice poslancev oblastne skupščine — pa samo za časa zasedanja — po 150 Din na dan.

To so menda najnižje dnevnice oblastnih poslancev v vsej državi. V Srbiji in nekaterih drugih južnih krajih so si določili gospodje po 300 do 400 Din dnevnic na dan.

Kako so prišli poslanci SLS do te številke? Predvsem so bile v bivšem deželnem zboru dnevnice približno polovico tako visoke kot dnevnice državnih poslancev. Isto razmerje je ohranjeno tudi sedaj v novi oblastni skupščini.

150 Din odgovarja vsaj približno predvojni višini dnevnic deželnih poslancev.

150 Din je najnižja vsota, s katero more človek v mestu shajati, zlasti ko mora v največ slučajih s tem denarjem živeti tudi njegova družina doma.

Poslanca Sitar (soc.) in Bukovec (SKS) sta udarila proti »mestnim« poslancem, češ, da tistim, ki stanujejo v Ljubljani, ni treba nobenih dijet. To je še plehekješa demagogija. Samo državni uradniki in morda še par zasebnih uslužbencev tisti dan, ko so v skupščini, ne izgubi svojega dnevnega zaslužka. Dalje, poslanec, ki stanuje v mestu, zastopa pa podeželski okraj, potroši vselej, kadar ga kliče poslanska dolžnost med volivce, še veliko več kot poslanec, ki ima bivališče sredi med svojimi volivci. To so pač tako tehtni razlogi, da ni mogoče pri dnevnicah delati razlike med enim in drugim.

Če bi se uveljavili predlogi opozicije, bi reven delavec in kmet sploh ne mogla izvrševati poslanskih dolžnosti in bi bila poslanska mesta mogoča samo za ljudi, ki bi poslančevali za svojo zabavo. Zastopnika socialističnega delavstva in samostojnih kmetov sta s svojimi demagoškimi predlogi dokazala, kako slabo umevata potrebo, da so v oblastni skupščini tudi zastopniki neimovitih slojev, ki ne morejo iz svojih sredstev nositi bremen, ki so združena z izvrševanjem poslanskega mandata. Iz njihovi izvajanj bi sledilo, da naj bodo poslanci sami kapitalisti in veleposestniki.

Celje.

Celjski občinski svet je za delo nezmožen. SDS je podrla v tej korporaciji vse mostove do opozicije, pa tudi do večine prebivalstva mesta Celje. Ta občinski svet ne more veljavno sklepati na nobeni seji več in ne more dati celjski mestni občini niti enega proračuna več.

Kaj je v takem položaju mogoče storiti? Parlamentarno in edino pravilno bi bilo, da župan in njegovo starešinstvo odstopi, ali razpiše volitve, ali pa prepusti opoziciji, da ona nadaljuje upravo občine, kakor ve in zna.

Toda pri eksponentih SDS kaj takega ne doživimo. Oni se drže kot klop na sedežih in puste, da trpi občinsko gospodarstvo, kakor da bi izvajali posledice izpremenjenega stanja.

To je položaj, ki je nastal v celjski občini. In vlada je segla po edinem sredstvu, ki ji je na razpolago, da je imenovala komisarija in mu naročila, da takoj izvede nove volitve. Tudi tukaj torej sedanja vlada ni segla po sredstvih SDS, ni določila gerentov, ki bi neomejeno vladali na magistratu, dokler se jih ne izžene, ampak gre zgolj za omogočenje neoviranega dela v celjski občini. Ker tega SDS ni hotela, so morali njeni eksponenti hočeš nočeš oditi s svojih mest.

Ne gre za nikako nasilje. Isti gospodje od SDS bodo v najkrajšem času dobili priliko, da si izvojujejo večino mestnega zastopstva in če jo dobe, jih bo SLS pustila mirno delati, ker si noče nakopati strašnih protiljudskih dejanj, kakršna si je SDS naprtila v Ljubljani.

Celjski občani imajo sedaj besedo, oni bodo odločali in izročali upravo svojega mesta v roke svojih zaupnikov. To je spoštovanje ljudske volje in občinske avtonomije, kakor ga pojmuje in izvaja SLS.

Mestna hranilnica ljubljanska.

Z upravo mestne občine ljubljanske je SDS ugonobila tudi upravo mestne hranilnice. Odkar je SDS prvič razgnala mestni občinski svet, tudi mestna hranilnica nima več rednih gospodarjev.

SLS je tudi tukaj že enkrat hotela serijo gerentov zaključiti in imenovala v vodstvo prizastopnik najmočnejše stranke v bivši večini v ljubljanskem občinskem svetu. SDS ni imela nujnejšega opravila, da je zopet postavila mestno hranilnico pod kuratelo svoje firme in s tem otvorila serijo novih gerentov.

Sedaj, ko je imenovan za gerenta zopet zastopnik najmočnejše stranke v bivši večini dr. Juro Adlešič, kar je vendar najnaravnejše, je ogenj v »Jutrovi« deželi.

SDS, ki si je s svojimi nasilji nad avtonomnim zastopstvom bele Ljubljane vzel sploh vsako legitimacijo, da v naši prestolici še nastopa, ima še to nesramnost, da se razburja, ko drugi njene krivice popravljajo.

Beleške

△ Brihtnost. Gospoda predstavitelja SDS, koje volivci prebivajo vsi na glavnih prometnih cestah, kjer se zbira sama inteligenca in brihtnost, sta bila tako brihtna, da sta se oba tako zelo pregrešila zoper pravila parlamentarnega nastopanja, da so ju morali poučiti ravno kmetijski poslanci, kako se sme in kako se ne sme govoriti v javnem zastopstvu. Predstavitelja cveta slovenske »inteligence« sta prva dobila ukor od predsednika oblastne skupščine. Brihtnost pa takaj!

Anglija in Rusija.

v London, 1. marca. (Izv.) Reuterjev biro ne kaže nobenega prizadevanja, da bi komentiral odgovor ruske sovjetske vlade. Iz dobro poučenih krogov se doznava, da angleška vlada ne namerava odgovoriti na odgovor sovjetske vlade.

v London, 1. marca. (Izv.) Politični poročevalec »Daily Chronicle« javlja, da je prišlo pri snočnjem sestanku konservativnega odbora za zunanje zadeve (takozvana skupina 1922) do ostrih napadov na Chamberlaina. S svojim sijajnim govorom pa je Chamberlain pridobil veliko poslancev za politiko zunanjega ministarstva. Obljubil je, da bodo vsi dokazi za sovjetsko propagando v angleški kraljevini objavljeni v Beli knjigi. »Westminster Gazette« poroča, da je večina še vedno proti prekinjenju odnošajev z Rusijo.

Protiangleške demonstracije v Rusiji.

Moskva, 1. marca. (Izv.) V Moskvi in po vseh ostalih mestih se vrše velike demonstracije proti Angliji. Demonstracije pred angleškim poslatištvom so oblasti preprečile.

Vznemirjenje v Nemčiji.

Berlin, 1. marca. (Izv.) Vznemirjenje v takšnih političnih krogih spriču neugodnega razvoja v odnošajih med Anglijo in Rusijo narašča. Pričakovati je, da se dr. Stresemann pred sestankom sveta Društva narodov vrne v Berlin. Njegov pogovor z lordom d'Abernonom je vsekakor razjasnil položaj glede angleške politike nasproti Nemčiji in Poljski. Angleški viri dementirajo vesti, da se hoče Anglija poslužiti Poljske kot orodja proti Rusiji, ter da ji je v ta namen zagotovila posojilo v znesku 10 milijonov funtov in pa nedotakljivost njenih meja proti Nemčiji.

Dogodki na Kitajskem.

NOV ZAPLET POLOŽAJA V ŠANGAJU.

Berlin, 1. marca. (Izv.) »Lokalanzeiger« poroča: Med kitajskimi vojaškimi oblastmi in šangajskim konzularnim zborom je nastal spor. Čangčungčang je odredil, da se mora ponoči vhod v šangajsko luko zapirati. Ta odredba je mednarodno plovbo težko prizadela in konzularni zbor je protestiral proti njej. Kitajci pa izjavljajo, da drugače ne morejo prevzeti nobenega jamstva, da se ne bi ponavljali slučajji, ko bi uporne pomorske enote streljale na mesto. Čang in Sun sta včeraj potovala preko Šangaja, ne da bi se dalje časa ustavila. Sun je Čangov ujetnik.

Poznavalci razmer zatrjujejo, da je Čangova armada nesposobna za uspešno ofenzivo proti južni armadi, katere predstraže so došle že v neposredno bližino Šangaja. Neko poročilo pravi, da se začno pogajanja z generalissimom južne armade Sangkaitšekom zaradi premirja.

v Fušan, 1. marca. (Izv.) Oblastva »Kuomintang« so razpustila v Kimiuifu dve misijonski organizaciji ter sklenila, da se zaprejo vse misijonske šole, dokler se ne otvorijo posebne šole za domačine. Obstojta nevarnost, da bodo oblastva zasegla pohoštvo misijonskih šol. Oblastva »Kuomintang« so uprizorila v anglikanski cerkvi predstavo. Anglikansko cerkev nameravajo tudi zaseči.

v Washington, 1. marca. (Izv.) Brigadni general Buttler je prejel ukaz, da odpotuje v Šanghaj, kjer bo prevzel poveljstvo nad ameriško posadko, ki šteje 2.500 mož.

v London, 1. marca. (Izv.) Danes se vrši v Nangčangu konferenca centralnega izvršnega odbora Kuomintang stranke (= kantonska stranka). Pričakujejo, da bo prišlo med ekstremnim in zmernim krilom stranke do ostrih nasprotij.

FRANCOSKA MIROVNA POLITIKA.

v Pariz, 1. marca. (Izv.) Painlevé je izjavil zastopniku »Petit Parisienne«, da med njegovimi dolžnostmi kot vojnim ministrom in mirovno politiko Brianda ni nikakih nasprotij. Ako si Francija hoče osigurati mir, se mora zavarovati z armado. Vest, da hoče Francija ostati ob Renu, je označil kot obrekovanje.

PINEDO.

v Rim, 1. marca. (Izv.) Letalec De Pinedo je po kratki poskusni vožnji danes ob 11. uri 47 minut odletel iz Santosa proti Buenos Aires.

enem s tem odgodil to prvo zasedanje za nedoločen čas. Predvidoma se bo zopet sestala skupščina sredi aprila, ko bo mogoče pričeti pripravljati proračun in druga nujna dela. Zaključujoč to prvo zasedanje se predsednik vsem poslancem zahvali za njih sodelovanje. Po sliki, ki jo je nudilo prvo zasedanje, moramo soditi, da je v vseh skupinah resna volja za delo. Zahvali se tudi zastopniku velikega župana, ki je šel v vsakem oziru na roko in dal na razpolago svoje uradništvo. Ravnotako je izrekel zahvalo mestni občini ljubljanski in g. komisarju Mencingerju, ki je gostoljubno sprejel poslance v mestno dvorano.

Papež Pij XI. o proslavi sv. Cirila in Metoda.

Dne 13. februarja, ko so katoliški Slovenci pričeli praznovati 1100letnico Cirilovega rojstva, je sveti oče Pij XI. škofom kraljevine SHS in Češkoslovaške republike poslal apostolsko pismo, v katerem s toplimi besedami priporoča proslavo sv. Cirila in Metoda. Posebe naroča, naj se v letošnjem jubilejnim letu

sveta brata pred verniki pogosto proslavljata v govorih in spisih. Vneto se sv. Ciril in Metod priporočata kot zgled mladeničem, dijakom in akademikom. Apostolsko pismo v prelepih besedah slavi življenje in delovanje naših apostolov, poudarja njune zasluge za versko in narodno enotnost, njuno apostolsko gorečnost, po kateri sta postala vse vsem, da sta še vedno vzor delovanja za spravo med narodi in stanov. Hvalijo se spisi, ki so bili letos izdani v proslavo naših apostolov, toplo se priporoča Apostolstvo sv. Cirila in Metoda; pohvalno se omenjajo velehradski kongresi. Z vznesenimi besedami se pozivljajo Slovani, naj letos sv. Cirila in Metoda, »ti dve luči z Vzhoda dvignejo visoko na svetilnike, da bosta slovanskim rodovom svetica z nebes, kakor sta jih nekaj razsvetljevala na zemlji. Ob koncu se navaja oporo-ka sv. Cirila iz staroslovenske Cirilove legende.

Lahko trdimo, da se z apostolskega rimskega prestola še nikoli niso slišale tako tople besede o slovanskih apostoli, izgovorjene s tako globokim razumevanjem naše verske in prosvetne zgodovine. To velikopotezno apostolsko pismo spada med najvažnejše dokumente cerkvene in slovanske zgodovine.

Kaj se godi doma

Strašna tragedija v kmetijski družini.

GROZNA POSLEDICA ALKOHOLSKIH NAVAD.

V kraju Bobovec v župniji St. Peter pod svetimi gorami se je dogodila v preteklem tednu v družini Marenčič strašna tragedija, ki je napravila globok utis na prebivalstvo celega kraja.

Družina Marenčič je precej premožna, vendar so hčere služile izven doma kot dekle. Pred nekaj tedni se je vrnila hčerka Ančka, ki je služila v Sedlarjevem pri nekem trgovcu ter je ostala doma. V družini je prišlo do prepira, ker je mati silila hčer nazaj služiti, hči pa se je branila hi od doma ter govorila, naj gre še katera druga sestra v službo.

V preteklem tednu so imeli pri Marenčiču fureč, katerega so po krajevni običaji praznovali s pojedino in popivanjem. Ko so proti 4. uri zjutraj sosedje odšli, so se spravile hčere z materjo na peč ter se pogovarjale, starejši sin pa je silil v očeta, naj še prinese polič vina. Mati se je s peči oglasila, da nihče ne bo več pil, ampak da morajo vsi spat. To je sina ujezilo, potegnil je malar s peči ter je prišel pretepati. Hči Ančka pa je zgrabila hrastovo desko in da bi ubrnila mater, je lopnila brata z vso močjo po glavi. Udarce je bil

premočan, fant se je kar sesedel z razbito lobanjo in kri iz rane na glavi je brizgnila do stropa.

Ko je mlajši sin zagledal na tleh ležečega brata z razbito glavo, je mislil, da ga je sestra ubila in v divji jezi je navalil na njo s sekuro. Dekle se je ustrašilo, v sami strahu je zbežalo v noč in brat za njo. Podil jo je po vinogradu, pod hribom mu je pa nenadoma izgnila izpred oči. Ker je ni bilo tekom dneva nazaj, so bili domači v skrbeh, kam je izginila. Iskali so jo povsod v sosesčini, nazadnje pa so obvestili orožnike. Ti so po stopinjah v vinogradu ugotovili, da vodi sled do vodnjaka posestnika Laha. Preiskali so vodnjak in iz njega potegnili truplo dekleta, ki je v obupu in strahu samo skočilo v globino ter si končalo življenje. Truplo je ležalo že 10 dni v vodnjaku, med tem pa so pri Lahu vodo neprestano rabili.

Mater je vest o smrti hčere tako pretresla, da je zblaznela. Sina, kateremu je sestra razbila glavo, so prepeljali v bolnico, pa je malo upanja, da bi okrevaj, ker ima razbito lobanjo. Če ga ohranijo pri življenju, bo ostal bobast za vedno.

Smrtna nesreča.

Včeraj, v torek, dopoldne sta šla kmečka zakonca Malovrh Janez in Katarina v Polhovem gradu v kake uro oddaljeni gozd podirati staro in ogromno, dober meter v premeru debelo bukev. Ko sta bukev že izpodsekala in izpodžagala, je mož pogledal navzgor ter z grozo opazil, da se bukev že podira. Hitro je odskočil in opozoril ženo, naj se umakne. Toda bilo je že prepozno. Debele vaje so padle na ženo ter ji zlomile križ in ude.

Na pomoč je bila poklicana brzojavno rešilna postaja v Ljubljani. Rešilni avto je došel v Polhov gradec med četrto in peto uro popoldne ter naložil ponesrečeno Katarino Malovrhu. Med potjo, ko se je vračal avto skozi Viš v Ljubljano, pa je Malovrhova poškodbam podlegla. Prepeljali so jo v mrtvašnico pri Sv. Krištofu. Kar je posebno tragično je to, da je Malovrhova bila že četrty mesec v blagoslovljenem stanju. Pokojnica zapuščala dva mala otroka.

Pretrsljiv obisk.

Dne 27. februarja zgodaj v jutro je šel kmet Anton Krabonja iz Mihovec pri Veliki nedelji v svoj Runčič vinograd rezat. Med potjo pa je obiskal v Ključarovicah št. 30 svojega brata Janeza. Ko vstopi v vežo, zakliče: »Ste li zdravi, gremo rezat!« Iz kuhinje stopi hčerka in pravi: »Stric, ne moremo!« »Zakaj ne?«, vpraša Anton. Hčerka odpre sobo in pokaže na mrtvaški od sveč razsvetljeni oder. Anton postojl prestrašen, čez nekaj časa šele more stopiti naprej in spozna svojega brata Janeza — mrtvega. Kratek španska mu je ugasnila luč življenja v 55. letu. Bil je zgleden mož in zapuščal ženo in 5 otrok. Blagi Janez, počivaj v miru!

Uboj iz maščevanja.

V župniji Sv. Urban pri Ptuju je nekdo v cerkvi posvaril razgrajajoče fante. Ti so mu obljubili maščevanje. In res so prišli razgrajati pred njegovo hišo. On je šel ven, da bi jih napodil, kar ga eden tako močno udari s kolom, da se nezavestno zgrudi na tla. V nekaj dneh je umrl.

Mesto pred altar v večnost.

Posestniški sin Jožef Simončič od Sv. Urbana pri Ptuju si je poiskal nevesto v sosednji župniji sv. Bollenk v Slov. gor. in jo je hotel peljati pred altar dne 14. t. m. Radi nesreče pri živini je pokoruko preložil za en teden. Prve dni po prvem okličeju, kakor je navada na kmetih, obiskal z nevesto sorodnike in jih vabil na gostijo. Ravno ta teden pa je bilo skrajno slabo vreme: dež, sneg, viharji. Bolehal je že prof, naporna pota pa so ga še bolj potrla, dobil je špansko in bil v tleh dneh mrtve. Umrl je ravno na dan, ko je hotel prvotno imeti poroko. Mesto pred altar je šel v večnost.

Tašča zaklala snaho.

V Plavini, kraj Sela Zagorskega poleg Majer-ake meje ob Sotli, se je dogodila pri Pasariču strašna tragedija. Med taščo in snaho je prišlo do prepira; tašča je v jezi zgrabila nož ter ga zasedla snahi petkrat v prsi. Več sunkov je zadelo srce, tako da je snaha ostala na mestu mrtva. Tašča je orožništvo aretiralo.

Razsajanje »španske« v sotelski dolini.

»Španske« se vedno zelo razsaja v mariborski oblasti. Najhuje je pač prizadeta sotelska dolina, kjer ni menda skoro hiše, v kateri ne bi imeli enega ali več bolnikov. Bada je silno velika, ljudje nimajo denarja za zdravnika in zdravila. Število smrtnih slučajev se množi, ker se ljudje ne pazijo dovolj ter zbole eden za drugim na pljučnici, od katere ni rešitve.

Za živinozdravnika se je izdajal.

Prošli teden se je pojavil v Trbovelj, občini možiki, ki se je izdajal za živinozdravnika. Oglasil se je najprvo pri hrastniških mesarjih in na podlagi neke okrožnice od mesarske zadruge olajšal nekaj mesarjev denarja. V četrtek se je pa okorajšil priti v Trbovelje. Tudi tu je obiskal skoro vse mesarje in jih opeharil. Ker imamo Trboveljčani svojega živinozdravnika in so mesarji po njem povpraševali, je rekel, da se naš živinozdravnik ženi in ima dopust. Usoda ga je doletela, da je bil spoznan za klativiteza pri mesarju g. Skaletu na Vodah. Gospa je namreč zahtevala od njega legitimacije in podpis, nakar se je podpisal za Miroslava Levi. Gospa Skaletova je takoj spoznala, da je goljuf in prijavila zadevo orožništvu. Toda predno so ga mogli prijeti, jo je »živinozdravnik« že neznanokam popihajl.

Vlom v blagajno.

V noči od ponedeljka na torek je bil izvršen drzen vlom v blagajno carinsko-posredniške pisarne Jaklič, Meljske ceste št. 1 v Mariboru. Vlomilci so odprli s ponarejenimi ključi vrata, ki vodijo

Na slanika

vabi na pepelnico sredo restavracija »Ljubljanski dvor«.

Koncert salonskega orkestra. — Vstop prost. — Specialitete raznih morskih rib, školik in pajkov.

s' ceste v pisarno. Dasi stoji na križišču Aleksandrove in Meljske ceste, torej v neposredni bližini pisarne, vedno policijska straža, so vendar spretno izrabili čas, ko se je stražnik oddaljil ter v tem trenutku odprli vrata. V pisarni so se takoj spravili nad veliko blagajno sistema Wertheim ter jo po vseh pravih vlomilske tehnike najprej navrtali, nato pa izrezali obe skoro 1 cm debeli steni v

velikosti človeške roke. Imeli pa so nesrečo, ko je bila blagajna že navrtana, jih je nekaj moralo prestrašiti, kajti pobegnili so, ne da bi bili iz blagajne kaj odnesli. V blagajni je bilo za 18.000 Din gotovine in zbirka znakov, vredna 300.000 Din. Vlomilci so prišli v Maribor najbrže samo na obisk, ki se pa dosedaj ni izplačal. V Mariboru namreč takih specializistov ni.

VOIKA

Otroški
oblike higijene
nične

20/25 Din 39.-
26/30 Din 52.-

Lesena ali usnjata peta

Din
149.-

Dnevne novice

★ Sprememba v politični službi. Okrajni glavar v Novem mestu g. Svetek je premeščen v Ljubljano. Posle okrajnega glavarstva v Novem mestu bo vodil dosedanji politični uradnik pri okrajnem glavarstvu v Novem mestu g. Krajšek.

★ Slovenec predsednik upravnega sodišča v Sarajevu. Dr. Ferdo Prenj, dosedanji podpredsednik upravnega sodišča v Sarajevu in dolgoletni predsednik sarajevskega slovenskega kluba, je bil te dni imenovan predsednikom upravnega sodišča. Imenovan je znan finančni strokovnjak ter je nekaj časa služboval tudi pri finančnem ministru v Beogradu. Prenj je svak znane slovenske pisateljice Marije Kmetove.

★ Nevarno je obohel na španski č. g. župnik v Trbonjah, Ferdo Pohraški.

★ Razbremenite Slovenijo! Slovenci se pripravljajo postaviti kralju Petru I. Osvoboditelju spomenik, ki naj bo še poznim rodovom v dokaz, da je znalo naše pokolenje ceniti zasluge blagopokojnega kralja za našo narodno državo. Priprave za postavitev spomenika je prevzel v okrilju ljubljanskega pododbora Zruženja rezervnih častnikov ustanovljeni odbor, ki seveda ne razpolaga s potrebnimi finančnimi sredstvi in se mora torej zateči k naši javnosti s prošnjo, da mu s prostovoljnimi prispevki pomaga dovršiti to ležko in vzvišeno nalogo. Toda Slovenija je gospodarsko in njeno gospodarsko stanje je slabo, in zato bi bilo dobro, da ji priskoči pri tem vzvišenem delu na pomoč tudi država. Za spomenik je potrebno približno 10.000 kg bron. Država ima mnogo starih topov, ki bi se lahko pretopili in porabili za spomenik. S tem bi bila Slovenija znatno razbremenjena. Apelliramo na merodajne činitele v trdnem prepričanju, da bodo prošnji odbora za postavitev spomenika glede bronu ustregli, tembolj, ker je država prispevala bron v slične namene tudi v drugih mestih.

★ V imeniku družbe sv. Mohorja se Loški potok najbolj postavi — saj šteje svoje družbenike kar na »debeloc«. Imu namreč 10 Bambičev, 15 Bartolov, 6 Benčič, 3 Carje, 10 Debeljakov, 3 Gregoričev, 11 Knavev, 9 Korčičev, 8 Koširjev, 4 Košmerjev, 21 Lavričev, 11 Levstikov, 3 Mikuličev, 8 Mohorjev, 4 Rojce, 6 Ruparčev, 5 Rusov, 8 Šeg, 6 Turkov, 8 Veselov in še prav lepo število udov, ki pa so v manjšini.

★ Družba sv. Mohorja je bila l. 1852. zasnovana po škofu Ant. Slomšku. Ustanovljena pa l. 1860. Prvo leto je bilo 185 udov. Od l. 1856—1860. pa je število udov padlo na 263. L. 1860. je bila ustanovljena bratovščina sv. Mohorja — in število udov je takoj naraslo na 11.116 članov. Leta 1875. je bilo že 26.336 udov. Ob 40 letnici — l. 1883. — 50.000 udov. Višek je dosegla družba l. 1919. s 90.512 udi. Po vojni je število padlo na 38.093. Letos pa se je zopet dvignilo na 46.189 članov. — Prihodnje leto dobimo 5 knjig in to za 20 Din. — Ne zamudimo in naročimo takoj!

★ Organizacija ljubljanskih velesejmov je splošno priznana in njene tipke segajo celo v našo najoddaljenejšo gorsko vasico. Letos hoče razprsti svoje niti tudi preko mej Slovenije ter si je pridobila doslej svoje specialne častne zastopnike v sledečih krajih: Beograd, Novi Sad, Osijek, Sarajevo, Split, Zagreb, Zaječar. Pogodjanja se vrše s Karlovcem, Skopljem in Subotico. Poverjeniki so samo ugledne osebe, ki se bodo najvestnejše zavzele, da bo velesejem kar najbolje uspel. S svojo podporo jim stoje na strani vse trgovske in druge poklicne institucije. Vse to jamči, da bo obisk še večji nego doslej. Vsaki trditi je potemtakem uspeh zagotovljen, če se kot razstavljalce udeležijo letošnjega vzorčnega velesejma. Da pa ne bo pozneje težav radi delovne ozir. izbire razstavnih prostorov, je v korist vsakega posameznika, da takoj pošlje svojo prijavo uradu velesejma v Ljubljani.

★ Most čez Savo pri Tacnu zaprt. 1. marca so pričeli z dviganjem nosilnih konstrukcij deželnega mostu čez Savo v Tacnu. Do dovršitve teh del ostane promet preko mostu popolnoma zaprt.

★ Stjepan Bojčić umrl. V ponedeljek je umrl v Zagrebu znani igralec Stjepan pl. Bojčić, odlični član zagrebaške gledališča. Pokojni je bil sin zgodovinarja in pisatelja Bojčića Kninskega.

Uprava drž. kmetijske šole v St. Jurju ob juž. žel. javlja, da se vršita radi številne pri- glasitve dva tečaja za cepljenje, precepljevanje in nego sadnega drevja. Prvi že objavljeni, dne 7. in 8. marca, v prvi vrsti za učitelje,

katerih se je prijavilo že lepo število, drugi petek in soboto, 11. in 12. marca, za ostale prijavljence in okolice. Kdor ni dobil odjave, se lahko udeleži prvega ali drugega tečaja. — Mlekarski in sirarski tečaj se vrši kot je bilo javljeno 14. in 15. marca, vrtnarski pa 11. in 12. aprila.

★ Vinska razstava in sejem v Ljutomeru. Še enkrat opozarjamo zainteresirane kroge, vinske trgovce, gostilničarske zadruge, gg. gostilničarje itd. na razstavo dne 3. in 4. marca, ki je v Ljutomeru prva svoje vrste. Prijavljence je okrog 300 vrst vina iz najboljših leg Ljutomerskega in gornjeradganskega okoliša. Vsem, ki se zanimajo za Ljutomerskega okoliša gornjeradganskega vina, poset razstave in se- jma toplo priporočamo. Polovična vožnja pod običajnimi pogoji.

★ Rjavega hrošča, katerega je vjel na domačem vrtu, nam je poslal upravitelj gosp. Alojzij Mramor iz Celja.

★ Nesreča. V ljubljansko bolnišnico so prepeljali v ponedeljek z rešilnim avtom Janeza Fraklja, ki ga je zmečkal v Kokri pri Fuzinah hloh.

★ Prodajalec poštne vrednotnice. Za prodajalce poštne vrednotnice je izdalo ljubljansko pošto ravnateljstvo naslednja nova navodila: Vsak, kdor želi dobiti dovoljenje za prodajo poštne vrednotnice, mora vložiti po pristojni pošti na ravnateljstvo prošnjo, kolikovo s 5 dinarji. Če zahteva tako dovoljenje pooblaščen prodajalec tobaka ali pa pooblaščen prodajalec luksuznih vrednotnic, ki je že plačal takso po tar. postavki 235 zakona o takсах in pristojbinah, ne plača vnovič te takse, pač pa mora predložiti s prošnjo vred ravnateljstvu tudi svoje dovoljenje za prodajo tobaka oziroma luksuznih vrednotnic, drugače mora takso vnovič plačati. Če pa zahteva dovoljenje za prodajo poštne vrednotnice oseba, ki nima dovoljenja za prodajo tobaka ali poštne vrednotnice (n. pr. trgovci), mora vložiti s 5 dinarji kolkovano prošnjo in plačati takso iz tar. postavke 235 zakona o takсах in pristojbinah. To takoj plačajo prosilec v kolkih, ki naj jih priloži prošnji. Taksa znaša: za prodajalcev ljubljani in Mariboru 200 Din, za prodajalce v drugih mestih 100 Din, v trgih 50 Din, v vaseh 20 Din. Kadar izda ravnateljstvo prošnjo dovoljenje za prodajo poštne vrednotnice, mu prizna tudi 2 odstot. provizijo. Vsak prodajalec poštne vrednotnice dobi od ravnateljstva nabavno knjižico in cenovnik, v katerem so našteje vrste vrednotnic, ki jih prodajalec mora imeti v zalogi. Prodajalec vrednotnic se mora ravnati v vsem ostalem po navodilih pristojne pošte. Če se žele glede prodaje vrednotnic obrniti na ravnateljstvo, smejo to storiti samo preko pošte.

★ V spomin na umrlo gđ. Sigur je daroval g. Jože Ranzinger, Zagorje ob Savi, 300 Din Podpornemu društvu slepih, Ljubljana, Wolfova ul. št. 12, za kar se plemenitemu darovalcu najlepše zahvaljujemo. — Uradni-ki stenj. sodišča pa preostanek od vencia 35 Din. — Srčna hvala!

★ Poizkušen samoumor. 23 letna služki- nja Maček Zagazda iz Jazbine, ki je bila v službi v Zagrebu v Petrovi ulici, je v samo- morinem namenu izpila steklenico octove kisline. Rešilna postaja jo je nezavestno pri- peljala v bolnico, kjer so ji rešili življenje. Vzrok njenega dejanja ni znan.

★ Velika pomeverba. Sarajevska policija je aretirala Mitro Mirkoviča, ki je pri delni- škir družbi Merkantile pomeveril pol milijona dinarjev.

★ Težka avtomobilska nesreča. V Sara- jevu se je v soboto pripetila velika avtomobil- ska nesreča. Avtomobil gostilničarja Ve- kiča se je zvečer v temi zaletel v lesno ograjo ob Miljacki in se prevrnil. Pod seboj je pokop- pal šoferja in gostilničarjevo blaginčarko. Oba so težko ranjena odpeljali v bolnico.

★ Hripa v naši državi. Po poročilu Osred- njega higijenskega zavoda je bilo stanje dne 8. febr. po prijavah na hripa obolelih v celi državi 19.098.oseb. V času od 8. do 14. febr. se je število obolelih povečalo za 46.192 oseb. Največ jih je obolelo v osješki oblasti (12.644), najmanj pa v ljubljanski oblasti.

★ Samoumor radi prezadolženosti. V so- boto se je v Zagrebu v Vlaški ulici obesil 32 letni Matija Šramek, oče dvoje otrok. Samoumor je izvršil radi prezadolženosti. Zad- nje dni si je to tako gnal k sreči, da se je vsak dan napil in končno obesil.

★ Poskus samomora v Zagrebu. V pone- deljek je hotela skočiti v Savo petnajstletna deklica. Policija jo je pravočasno dobila in

